

Els oportunistes tornen a atacar

Els poders econòmics aposten per un ajust laboral amb el qual augmentar el benefici empresarial a costa dels sous

No és reduint els salaris o la protecció dels treballadors com aconseguirem sortir de la crisi

JOAN COSCUBIELA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 11.10.08

Aquesta vegada han trigat més del que s'esperava, però els lobbies econòmics ja són aquí amb les receptes de sempre. Ara, amb la reducció de les indemnitzacions per acomiadament. Diuen que presenten les seves propostes en defensa de l'interès general, per reduir la temporalitat i per crear més llocs de treball. O sigui, amb el fariseisme i amb la mateixa falta de rigor i d'escrúpols de sempre.

Facilitar l'acomiadament, que és el que pretenen, no es pot presentar com una mesura de reactivació. Fins i tot els menys informats saben que les causes d'aquesta crisi econòmica global no estan en el cost salarial, en el qual s'inclouen les indemnitzacions, ni en la suposada rigidesa del mercat de treball. El que ofega l'economia és la indigestió provocada per la bacanal immobiliària, la falta de finançament de les empreses i la caiguda del consum de les famílies. Per això, tot el que sigui estrènyer el cinturó dels treballadors, amb propostes de congelació salarial o reducció de les indemnitzacions, constitueix una barbaritat social, perquè fan pagar la crisi als que no en són els culpables, sinó les seves víctimes. I en el terreny econòmic no faria més que aprofundir en una de les causes pròpies, no importades, d'aquesta crisi.

ÉS CERT QUE en aquests anys s'ha construït un model social que ha incentivat el consum per sobre de les nostres possibilitats, gràcies al diner barat. També ho és que en els pròxims anys --i no seran pocs-- el nostre ritme de vida s'haurà d'acomodar als nostres ingressos reals. Però això no vol dir que s'aprofiti la crisi per transferir rendes salarials a beneficis empresarials, com pretenen alguns. És cert que hi ha un desequilibri en la protecció davant de l'acomiadament entre fixos i temporals, però és fals que reduir la protecció dels que la mantenen milloraria l'ocupació dels aturats o la protecció dels temporals. Només serviria per igualar per la banda baixa el nivell de protecció i per incrementar els beneficis empresarials.

Els que fan aquestes propostes saben que la seva argumentació no s'aguanta per enlloc. No és a l'Estatut dels Treballadors --que és el que fixa el cost de les indemnitzacions-- on s'han de buscar les causes de la temporalitat. Les causes estan en el pes que tenen a la nostra economia sectors productius inestables i amb grans oscil·lacions temporals, com ara la construcció i el turisme. També en una cultura empresarial que basa la seva competitivitat en la desregulació i la precarietat. I en empreses que no valoren adequadament la formació i implicació dels seus treballadors.

Les evidències les tenim per tot arreu. Vegin, si no. Amb la mateixa llei i la mateixa indemnització per a tot Espanya, les taxes de temporalitat van del 21,7% de Catalunya al 41,5% d'Andalusia. Amb la mateixa llei, la temporalitat a Espanya oscil·la entre el 12% en el sector dels serveis financers i assegurances, el 16% en la indústria, prop del 40% en l'hostaleria, el 51% en la construcció i el 60% en el camp. Fins i tot en un mateix sector econòmic, les taxes de temporalitat són molt diferents

entre comunitats autònomes, i tenen molt a veure amb el seu nivell d'ocupació i d'atur i, sobretot, amb la seva estructura productiva.

Quan el cicle de l'ocupació és alcista, la temporalitat comença pujant. Si hi ha dificultats per trobar treballadors, les empreses tendeixen a fidelitzar-los. Quan apareix la crisi, l'ajust es fa en primer lloc amb els temporals i el percentatge d'aquests a les empreses es redueix. I el cercle es tanca quan augmenta l'exèrcit de reserva de mà d'obra i les empreses tornen a contractar treballadors temporals, que suposen més facilitats per a l'acomiadament i més disciplina laboral, malgrat que menys implicació. Curiosament, si comparem sectors sotmesos a la competència internacional, com l'industrial o el financer, la nostra taxa de temporalitat no planteja cap diferencial significatiu amb la dels països de la Unió Europea.

ÉS EL NOSTRE model econòmic el que ha de canviar, no les lleis. No és amb una reducció de la protecció com sortirem de la crisi. Una altra cosa és que tots actuem amb la màxima responsabilitat, especialment en la negociació col·lectiva, que haurà d'atendre, més que mai, la realitat diversa de cada empresa i sector. I, per a això, la clàusula de revisió salarial, lluny de ser un problema, és la solució per garantir el poder adquisitiu dels increments salarials pactats sense incidir negativament en les tendències inflacionistes. Tot això ho saben els poders econòmics. Però, davant la incapacitat per adoptar mesures estructurals que propiciïn un canvi del nostre teixit productiu, aposten per l'ajust laboral, amb el qual incrementen els excedents empresarials a costa dels salaris.

N'hi ha que, davant la crisi, busquen oportunitats amb les quals crear feina i riquesa: són els empresaris de debò. Uns altres es comporten com

a mers oportunistes i aprofiten el clima de crisi generat per presentar expedients de regulació d'ocupació no justificats o pressionar a la baixa salaris i indemnitzacions, per recuperar el valor en borsa de les seves societats. Aquests són els especuladors de sempre, que aprofiten el cicle econòmic a la baixa per continuar guanyant. Barrem-los el pas.

*Secretari general de Comissions Obreres de Catalunya